

Rane svobode

Eni kupujejo usnjene povodce za pse, take z določeno dolžino. Drugi imajo raje avtomatične, na rolo. Psu pustiš, da teče po mili volji, v določenem trenutku pa samo zategneš povodec. Jaz sem ga spuščala na svobodo. A odkar mi je pobegnil in se nato dvakrat ali trikrat vrnil, ves v ranah, ga spuščam na svobodo samo po mojem dvorišču. Moj pes laja na veverice, zvečer pa tuli v luno. Ko pa ob ograjo zložimo drva za kurjavo, se vzpne nanje in jo preskoči. In se spet vrača ves v ranah. Zato sem se odločila, da ga privežem na verigo. Da se moj pes ne bi več ranil.

Mazohisti

Ker od malega trpimo bolečino. Z izjemo rojstva morda, ko jo nase prevzamejo matere. In zato so porodne bolečine tako hude. Dokler ne potemni ovoj orehovega jedrca, dokler ne otrdi, dokler ne odpade zunanja zelena lupina. Dokler nam ne neha mazati prstov. Dokler grenčica ne izgubi vonjev. Dokler ne minejo meseci, veliko sezon in nekdo ne stre oreha. Ki je padel že iz torbe tvojega dedka. Ker je votel – v njem pa le ostanki jedrca. Od metra in šestdeset je ostalo kakšnih šestdeset. Zato smo mazohisti. V sebi.

S krili in zobmi

Kje je razlika? Ali v pomanjkanju perja pri enih in zob pri drugih? Edino ljudje, pomislim, se rojevajo brez zob in vse življenje upajo, da bodo dobili krila. Zagotovo so jih ustvarili demoni in angeli. Nekaterim zobje izpadejo, drugim samo ti ostanejo. Če si lovec na zaklade, boš razumel. Kril pa nisem odkrila pri nikomer. Samo izrastline, ki so mučile mojo babico in se ji je hrbet iz leta v leto bolj krivil – kot govnaču. Ko pa smo jo pokopali z dvema vejicama šmarnic in se je neka travica zasolzila od prelivanja, sem jih zagledala. Kako rastejo, prosojna.

Раните на свободата

Някои си купуват поводи за кучета от онези, кожените, с определена дължина. Други предпочитат автоматични на ролетка. Даваш му да тича на воля, но когато решиш, го придърпваш. Аз го пусках на свобода. Откакто избяга обаче два-три пъти и се върна цялото в рани, пускам го на свобода, но само в двора ми. Кучето ми вие по катериците, вечер по луната. А когато натрупаме дърва за огрев до оградата, се качва и я прескача. И пак се връща с рани. Тогава реших да го държа на синджир. За да не се наранява кучето ми.

Мазохисти

Понеже от малки тършим болка. С изключение на раждането може би, защото майките ни я поемат. И затова са тъй силни родилните болки. Докато потъмнее люспицата на ореховата ядка, докато се втвърди, докато падне зелената отвън обвивка. Докато спре да цапа пръстите ни. Докато горчилката изветрее. Докато минат месеци, много сезони и някой разчупи ореха. Изпаднал още от торбата на дядо ти. Понеже е кух – същински мощи ядката. От метър и шейсет станал някакви си шейсет. Затова сме мазохисти. Вътре ние.

С криле и зъби

Къде е разликата? Дали в липсата на оперение у едните и на зъби у другите? Единствено хората, мисля си, се раждат без зъби и цял живот се надяват на криле. Сигурно демоните и ангелите са ги създали. На някои зъбите им окапват, а на други само те им остават. Ако си иманяр, ще разбереш. Криле обаче не открих у никого. Само шипове, които мъчеха баба ми и гърбът ѝ се изкривяваше година след година – торен бръмбар. Когато я заровихме с два стръка момина сълза, когато се насълзи една тревичка от преливане, тогава чак ги видях. Как порастват прозрачни.

Majhne postaje

Kot sence se podaljšujemo pod uličnimi svetilkami ali pod poševnimi sončnimi žarki, začeniši z nogami, pa tudi odzgoraj – sami pot sebi. Delimo si svetlobo in se ne ustavimo, gremo naprej. Ni pomemben konec, temveč smer. Tudi ko sedemo pod trto, katere pisana senca spominja na svitanje in mračenje, pesem ptic, lajež psov, ali na kamen sredi ceste, na katerega sedemo, da bi si odpočili. Takšne so zgodbe o življenju in smrti. Prihod je kot tiste majhne postaje, na katerih se vlak ustavi za največ tri minute.

Dan

Dan se začinja rožnat kot dojenčkova ritka. In mehak in dišeč po puhu. In rumen okrog ust. In s peresci po glavici. Na nebu en sam oblček – slina, medtem ko sesa. Z gruljenjem ptic se začinja dan. Včasih, če je fantek, je moder. Plenice iz čistega bombaža. A ga niti ne učimo niti ne oponašamo zvokov. Ne dajemo mu ropotuljice, niti gume, da si drgne zobe. Dan, tako osamljen kot zapuščen otrok pred domom »Mati in otrok«, čaka, da pride mimo kdo, ki bi ga hotel, da ga končno dajo v novice. Da pridejo ponj starši.

Pod nohti žrtve

Če ima koža spomin, kot trdijo zdravniki, tedaj še vedno pomni hišo, na katero sem se zadnjič naslonila, in morje, v katerem sem plavala. Edino mojih oblek se ne spominja, ker jih nosim na kemično čiščenje ali jih pogosto perem. Toda naše morje, ki je tako zaprto, da do njega ne pridejo nikakršni tokovi, in navpična stena pod previsom, ki je ne spira dež, zagotovo pomnita. Kot kljun pelikana, kot grbe kamel zadržujeta spomine za sušne dni. Kot nohti žrtve, ki še vedno hranijo kosme morilčeve kože.

Малките гари

Като сенките да сме удължени под уличните лампи или под косите лъчи на слънцето, от нозете тръгващи, но и отгоре – сами път на себе си. Да споделяме светлината, но и да не спираме да вървим. Не краят, а посоката е важна. И когато седнем под лозница, чиято шарена сянка така прилича на разсъмването и сдрачаването, песен на птици, лай на кучета, да е камък наред пътя, върху който присядаме да починем. Такива истории за живота и смъртта. Пристигането е като онези малки гари, на които влакът спира за не повече от три минути.

Денят

Денят започва розов като бебешко дупе. И мекотата му, и мирисът на пухове. И жълтото покрай устата. И перушинка по главичката. Само едно облаче – сплунката, докато бозае. С гукане започва денят, на птиците. Понякога, ако е момченце, в синьо. Пелени от чист памук. Но нито го учим, нито му подражаваме. Не му даваме залъгалки, нито гуми да си чеша зъбите. Денят, така самотен като изоставено бебе пред дом "Майка и дете", чака някой да мине, да си го хареса, най-сетне да го дадат по новините. Дано да си го върнат родителите.

Под ноктите на жертвата

Ако кожата има памет, както твърдят лекарите, значи къщата, на която се опря последния път, морето, в което плува, още помнят. Единствено роклите ми не помнят, защото ги нося на химическо чистене или често ги пера. Но морето ни, което е така затворено, че до него не достигат никакви течения, вертикалната стена под навеса, която не се мие от дъждове със сигурност помнят. Като човки на пеликани, като гърбици на камили задържат спомените за постни дни. Като ноктите на жертва, които още пазят косми от кожата на убиец.

Iskra v nas

Obstaja neka žica med stegni in ustnim nebom. Neka žica, na katero so obešeni organi, kot perilo, ki se suši. Hlače s po dvema ščipalkama, stezniki, robčki vseh velikosti. Ko zapiha veter, se žica odpne in vse naenkrat popada. Obstaja neka žica, po kateri teče izmenični tok. Včasih pride do kratkega stika in takrat pridejo elektricarji. Odprejo okence in pogledajo na števec, pripet na steno, preverijo žige, plačaš. Če pa nočeš plačati, ti potegnejo žico pod zemljo.

Orfej in Evridika

Vsem, ki so mi lagali, sem verjela, najbolj pa tebi. Ki si mi lagal najbolj. Kot v *skriválnicah*, ko se pretvarjaš in daš prednost mlajšemu prijateljkcu, svojemu otroku. Tako je z vsakim, ki mu podaš *kocko* ali *roko*. Potem mu stiskaš roko in ga poljubljaš na desno (ali levo) lice. Ti – iz ljubezni do njega. On – iz ljubezni do igre. V neki podobni situaciji se je Orfej obrnil in *ni prezrl* Evridike. *Ni je prezrl*. Ta pa se je oddaljila. Pravijo, da po volji bogov.

Daj mi onemoglost

Daj mi onemoglost sinjega oblaka, ki se je izcedil, žganja – ki je odležalo, polža – ki nekdo ga je pohodil, ko počasi in previdno se je spuščal po strmini, perila – ki se je že davno izsušilo, rok – s starčevskimi pegami, daj mi onemoglost sinjega oblaka, ki je obvisel nad mojo glavo, medtem ko čakam pred rdečo na semaforju in piha topel veter, ki nosi listje – snegojed, poslednji spomladanski, in sedimo v kratkih rokavih po kavarnah, daj mi onemoglost, drob razrezan.

Искрата в нас

Има една жица между бедрата и небцето. Една жица, на която органите са увисени като пране. Панталони със по два крачола, корсети, носни кърпички всякаква големина. Когато извие вятър, телта се откача и всички изпадат наведнъж. Има една жица, по която тече ток и в двата ѝ края по едно езиче. Случва се да стане късо съединение понякога и идват от електроснабдяване. Отварят прозореца на електромера, закачен за стената, проверяват печатите, плащаш. А ако не искаш да плащаш, прокарват ти жицата под земята.

Орфей и Евридика

Измежду всички, които са ме лъгали, на всички хващах вяра, но най-много на теб. Който си ме лъгал най-много. Онази част от *играта на криеница*, когато отстъпваш реда на по-малкото си другарче, на детето си, преструвайки се. Така е и с всеки, на когото подаваш *зар* или *ръка*. После му стискаш ръката и го целуваш по дясната (или лявата) буза. Ти – от любов към него. Той – от любов към играта. В една подобна ситуация Орфей се обърна и също *не заплю* Евридика. *Не я заплю*. Но тя се отдалечи. Казват, по волята на боговете.

Омаломощеното ти искам

Омаломощеното синьо на облака ти искам, извалял се, на ракията – отлежала, на охлюва – случайно настъпен, дето бавно-бавно се спуска, сякаш по наклон на стръмна писта и внимава, прането – отдавна изсъхнало на простора, ръцете – с петна на старицата, омаломощеното синьо на облака ти искам, провиснал над главата ми, докато чакам на някой светофар на червено и духва вятър топъл, който носи листата – снегоядът, последният пролетен, и сядаме по къси ръкави в кафенетата, омаломощеното ти искам, drob разрязан.

Legenda o Narcisu

Vsak večer jo je čakal na oknu. A videl je le sebe in tako je šlo naprej. Dokler se nekega dne ni odločil, da jo bo dočakal in prenehal s čakanjem. Sklonil se je nad vodo, se odrinil in zaplaval. Ne kot ljudje, z glavo gor, ampak kot ribe. Na začetku se je pokazal enkrat ali dvakrat, kot kit ali delfin, da zajame zrak, potem pa je potonil za vselej. Z večno odprtimi očmi noter v ogledalo. Ostali so se še naprej učili o evoluciji – kako so vodne živali počasi prilezle na suho. Ostali so še naprej razlagali legendo o Narcisu.

Sedma gesta

S prstom na ustih, ko nočeš koga zbuditi ali ko vstopi učitelj. Položi prst na usta, ko hoče ukrotiti razred. Ali seveda – ti ukazuje, da umolkneš. A bolj me intrigira odmikanje, oddaljevanje prsta od ust. Potem ko dosežeš tišino. Nekateri enostavno spustijo roko, drugi jo iztegnejo naprej, kot bi nekaj kazali, tretji jo zadržijo malo dlje v tej pozi. Z nekakšno zaobljenostjo v prstih, nekakšno blaženostjo od utrujenosti zaradi nepristne geste. Tako so slikali bizantinski ikonopisci čez prve ikone. Svetnike.

Leonardov križ

Tako najdejo ubite žrtve – z razprtimi nogami in rokami narazen. Tako spijo otroci v najslajših sanjah. Tako se, obešena na kljuko nasproti tebe, premetavam pri vsakem tvojem dotiku. Na otrdelem telesu, razkrečnem do grla. Tako, z odprtimi usti, čakajoč, da spustiš zapah, da zapreš – vrata, na prepihu. Da narediš zanko, kot pri zobobolu. Da stisneš noge jagnjeta, potem ko si ga napolnil. Noge mlade neveste, ki si želi spočeti. Razlika med Leonardovim in Kristusovim križem.

Легендата за Нарцис

Всяка вечер я чакаше на прозореца. Но само себе си виждаше и все си тръгваше. Докато един ден реши да я дочака и сипря да чака. Както беше надвесен над водата, се отпусна и заплува. Не подобно на хората с глава отгоре, а като рибите. В началото се показва един-два пъти, дelfин или кит, за да си поеме въздух, и сетне потъна завинаги. С вечно отворени очи вътре в огледалото. Останалите продължаваха да учат за еволюцията – как водните излезли постепенно на сушата. Останалите продължаваха да гълкуват легендата за Нарцис.

Седмият жест

С пръст на уста, когато не искаш да събудиш някого или когато учителят влиза. Слага пръст на устата си, когато иска да укроти класа. Или направо – повелява ти да млъкнеш. Но повече ме intrigueва свличането му, отдалечаването от устните. Когато си постигнал тишината. Някои просто отпускат ръката си, други я изтеглят напред, сочат нещо, трети я задържат повече в това положение. И с едно заобляне в пръстите, една нега от умората на непривичния тям жест. Така ги нарисуваха византийските иконописци върху първите икони. Светците.

Кръстът на Леонардо

Ето така ги намират убити жертвите – с разперени крака и ръце встрани. Така спят децата в най-сладките си сънища. Така, окачена на ченгел срещу теб, да се мятам при всяко твое докосване. На втвърденото тяло, разчекнато до гърлото чак. Ето така – с отворена уста, чакаща да пуснеш резето, да я затвориш – врата, блъскана от вятъра. Да я вържеш, както при зъбобол. Да стегнеш краката на агнето, след като си го напълнил. Крака на млада булка, която иска да зачене. Разликата между кръста на Леонардо и Христовия.

The Wounds of Freedom

Some buy leather leads for dogs of a definite length. Others prefer automatic leads with a reel. You let the dog run at will but you decide when to retrieve it. I set mine free. But two or three times it ran away and came back covered in wounds, so now I set it free but only in my yard. My dog howls at the squirrels, in the evening at the moon. And when we pile firewood next to the fence it climbs up and jumps over it. And again comes back with wounds. After that I decided to keep it on a chain. For my dog to be free of wounds.

Masochists

Because from an early age we endure pain. Except for birth perhaps, which our mothers bear. And that's why birth pangs are so strong. Until the walnut's husk darkens, until it hardens, until the green outer covering falls away. Until it no longer dirties our fingers. Until the bitterness loses its taste. Until many months, seasons go by and someone cracks open the walnut. Fallen before from your grandfather's sack. Because it is hollow – a real relic, the nut. From a metre sixty to a mere sixty. That's why we are masochists. Inwardly.

With Wings and Teeth

Where is the difference? Is it in the lack of plumage or of teeth? Only people, I think, are born without teeth and all their life hope for wings. Demons and angels must have created them. Some lose their teeth, others only have teeth left. If you're a treasure-hunter, you'll understand. But I never found anyone with wings. Only with *shards*, which tormented my grandmother and bent her double – dung-beetle. When we buried her with two lilies of the *valley*, when a grassblade *welled* up from the sprinkling, I saw them. Growing transparent.

Small Stations

Like shadows we must be, stretching under the street lamps or under the slanting rays of the sun, starting from the feet but also from above – we are our own way. We must share the light but not stop, go on. Not the end but the direction is important. And when we sit under a vine, whose dappled shade so resembles the dawn and dusk, birdsong, a dog's bark, it must be a stone along the way, where we sit and rest. Such stories of life and death! The arrival is like those small stations at which the train stops for no more than three minutes.

The Day

The day dawns rosy as a baby's bottom. Soft and smelling of fluff. With yellow around its mouth. And down on its little head. Only one small cloud of saliva as it sucks. The day dawns with birds cooing. Sometimes, if it's a boy, in blue. Nappies of pure cotton. But we neither teach it nor mimic it. We do not give it rattles or teething rings. The day, lonely as an abandoned baby in front of an orphanage, waits for someone to pass, to take a fancy to it, finally to show it on the news. Let's hope the parents have it back.

Under the Victim's Nails

If skin has memory, as doctors maintain, it means the house you leaned on last, the sea you swam in, have not forgotten. Only my dresses have forgotten because I take them to be dry-cleaned or wash them often. But our sea, which is so enclosed streams can't reach it – the vertical wall under the eaves the wet can't get to – they have not forgotten. Like a pelican's bill or a camel's hump, they save the memory for a rainy day. Like a victim's nails, which still keep hairs from a killer's skin.

The Spark in Us

There is a wire between the thighs and palate. A wire on which the organs are hung like laundry. Trousers with their two legs, corsets, handkerchieves of various sizes. In a gust of wind the line comes undone and they all fall down. There is a wire that conducts electricity, and at each end a small tongue. Sometimes there's a short circuit and the electricity board sends someone out. They open the door of the meter affixed to the wall, check the seals, you pay up. If you do not wish to pay, they lay your wire underground.

Orpheus and Eurydice

Of all who lied to me, I believed all, but you most. Who lied to me the most. That part in hide-and-seek, when you pretend not to see your little friend, your child. It's the same when you let someone start or slip him a card. Then you shake his hand and kiss him on the right (or left) cheek. You – out of love for him. He – out of love for the game. In a similar situation Orpheus turned round and also didn't *spy* Eurydice. Didn't *spy* her. But she receded. They say, by the will of the gods.

I Want You Exhausted

I want you exhausted like a blue cloud which has just stopped raining, like a mature brandy, like a snail whose shell has been broken, which ever so slowly descends a steep slope, like laundry which dried long ago, like an old woman's mottled hands, I want you exhausted like a blue cloud hanging over me, as I wait at a red light and a warm spring breeze rises, melting the snow, sifting the leaves, and we sit in short sleeves at the café tables, I want you exhausted like a sliced liver.

The Legend of Narcissus

Every evening he waited for her at the window. But he only ever saw himself and left. Till one day he decided to wait her out and stopped waiting. Leaning over the water, he flopped and started swimming. Not like people with their head above water but like fish. He came up for air once or twice, a dolphin or a whale, and then he sank for good. With eyes ever open inside the looking-glass. The rest carried on learning about evolution – how creatures emerged from the water on to dry land. The rest carried on interpreting the legend of Narcissus.

The Seventh Gesture

With finger on mouth, when you do not want to wake someone or the teacher walks in. He puts a finger to his mouth when he wants to quieten the class. Or he tells you straight to shut up. But what intrigues me most is the way it slides down, pulls away from the lips. After you've imposed the silence. Some just loosen their hand, others draw it out to point, others hold it longer like this. And a fold in the fingers, bliss from the tiredness of the unwonted gesture. This is how the Byzantine iconographers first painted them. The saints.

Leonardo's Cross

They find dead victims like this, with legs outstretched and arms to the side. Children sleep like this in their sweetest dreams. Like this, hung on a hook against you, I writhe at your every touch. Of the hardened body, split open up to the throat. Like this, with open mouth, waiting for you to release the catch, to close it – a door banging in the wind. To tie it, as with toothache. To tighten the legs of the lamb after you've stuffed it. The legs of a young bride who wants to conceive. The difference between Leonardo's cross and Christ's.